
Oversigt over forskningsbibliotekernes fælles edb-arbejde 1973.

Marcprojektgruppen. Marcprojektet har i 1973 omfattet følgende emnekredse:

A. Kontakt med danske, udenlandske og internationale grupper vedrørende Marcformater; Gruppens formand, M. Weitemeyer, er således medlem af den af IFLA og ISO nedsatte arbejdsgruppe for content designators. Der er foretaget sammenlignende studier mellem forskellige Marcformater.

B. DNARC-formatet er, efter at gruppen har revideret det med henblik på at kunne anvende de anglo-amerikanske katalogiseringsregler, offentliggjort i: Marcformatet gennemgået til brug for danske forskningsbiblioteker, november 1973. Det videre formatarbejde varetages herefter af Det Danske Katalogregeludvalg og dets underudvalg vedrørende edb-format. Nedsættelsen af Det Danske Katalogregeludvalg har tillige bevirket, at Marcprojektgruppen har kunnet stille arbejde med alfabetisering og katalogisering i bero. Marcgruppen overvåger dog løbende formatarbejdet bl.a. af hensyn til det internationale arbejde.

C. Der er foretaget forsøg med katalogisering (i DNARC-formatet) på dataskærmterminal tilsluttet RECKU; såkaldt on-line registrering. På Statsbiblioteket i Århus er således tilvæksten til Folkebibliotekernes udenlandske Vandrebogssamling i 1972/73 blevet registreret, og en prøvekatalog ventes færdig i begyndelsen af 1974. Ved fremstillingen forsøges tillige anvendt en fotosatsprocedure. Registreringsforsøgene vil blive fortsat med danske titler på Statsbiblioteket og Det kgl. Bibliotek i det reviderede DNARC-format og ved anvendelse af de anglo-amerikanske regler, jvf. aktionsplanen delmængde 5.

Arbejdet med procedurerne omkring katalogisering er fortsat af edb-kontoret efter anskaffelsen af en dataskærmterminal med kassettebåndstationer. Udstyret muliggør en off-line registrering med on-line fordele. Procedurerne vil blive afprøvet af biblioteket ved Sydjysk Universitetscenter ved en løbende registrering af den nyanskaffede litteratur. Registrering og forsøg med fremstilling af kumulerede kataloger gennemføres med henblik på en omkostningsvurdering ved anvendelse af Marc i et edb-baseret bibliotekssystem.

D. Udenlandske Marc-bånd er blevet udnyttet i "accessionsforsøget", jvf. rapporten: Bogvalg på basis af Marc-bånd; fælles accessionsforsøg på danske forskningsbiblioteker, september 1973. Ved at gennemføre forsøget fik Marcgruppen mulighed for at vise, at flere biblioteker kan arbejde fra terminal på samme, fælles base. En gruppe medarbejdere på hvert bibliotek fik lejlighed til at arbejde i praksis med bibliografiske poster på en dataskærm. Det blev hermed også vist bl. a., at Marcbåndene kommer tidligt nok til Danmark til at kunne anvendes i bogvalgsproceduren og bestillingsprocessen, at man selv kan vælge om man ønsker data repræsenteret på skærmen eller i papirudskrift, og at man kan udvælge et udsnit af basens Marcposter efter de kriterier for søgning, som Marc-postens finstrukturering giver mulighed for. Forsøget skulle omfatte en følgeseddel til katalogiseringsprocessen, men på grund af forsøgsperiodens længde blev dette ikke aktuelt. Denne prækatalogisering, som kan give et vigtigt erfaringsmateriale om de nye katalogiseringsreglers anvendelse i England og i USA og udvide kendskabet til Marc-formatet i almindelighed, er nu istedet indeholdt i ISBN-tjenesten, jvf. aktionsplanen delmængde 1.

Marcgruppen øvrige emner er for tiden: Statistiske undersøgelser af udenlandske Marc-bånd, forsøg med opbygning af en database, lænkning af flerbindsværker mv, håndtering af analyser, katalogformer, katalogfremstilling generelt, søgekoder, klassifikation og emneord, alt på basis af eller i relation til Marcformatet.

Projektgruppen for udlånsregistrering og edb. Projektet, til hvilket der foreligger en særbevilling fra Forskningsrådernes Centraludvalg foråret 1973, sigter mod etablering af et forsøgssystem, der med relativt få modifikationer kan gøres driftsegt. Det skal varetage katalogsøgning samt procedurerne vedrørende forskningsbibliotekernes normale udlånsaktiviteter som udlåns-, tilbageleverings- og reservationsregistrering samt automatisk styring af rykninger. Endvidere opsamling af statistiske data med henblik på udarbejdelse af oversigter over systemets (dvs. bibliotekets) benyttelse.

Projektets forskningsmæssige målsætning er udvikling af en strategi for effektiv datamatisk manipulation med de bibliografiske data, der benyttes i de nævnte daglige rutiner i forskningsbibliotekerne i forbindelse med litteraturlokalisering og udlånsstyring. Forsøgets målsætning er bl.a. minimering af forbruget af edb-kapacitet til registrering, søgning og især reorganisering i en relativt stor informationsmængde, således at det udviklede system kan blive ikke blot teknisk, men også økonomisk realistisk i forskningsbibliotekernes daglige drift. Projektets tekniske målsætning er etablering og afprøvning af forsøgssystemet med henblik på sammenligninger med de tilsvarende manuelle rutiner og overhovedet tilvejebringelse af et erfaringsgrundlag med henblik på dimensionering af et driftsegt system, herunder også en vurdering af i hvilket omfang et driftstilpasset system bør drives som et fælles system. Det driftsegtede systems personel- og maskinelbehov skal vurderes ved opstilling af driftsbudgetter, der kan tjene som beslutningsgrundlag for en eventuel iværksættelse af det driftsegtede system.

Forsøget falder udenfor aktionsplanen emnekreds, idet rutinerne ifølge aktionsplanen først forventes udarbejdet efter at baseopbygningen er begyndt. Det er målet, at systembeskrivelsen til udlånsrutinerne skal udarbejdes så generelt, at den kan anvendes - uden hensyn til maskinvalg og organisationsform til den endelige base - ved den endelige udarbejdelse af udlånsrutinerne til samspillet med den planlagte base.

Projektgruppen for periodikakatalogisering og -registrering. Projektgruppen har fremsendt: Specifikation af krav til en fremtidig edb-løsning af periodicaregistrering og -katalogisering, januar 1973. Et forslag om iværksættelse af et forsøg med tidsskriftregistrering er stillet i bero indtil der i løbet af vinteren 1973/74 foreligger en NOSP-rapport fra det fællesnordiske periodicaregistreringsprojekt, hvori også gruppen har deltaget. Aktionsplanen delmængde 6 nødvendiggør at gruppen fortsætter med detailplanlægningen. Det skal undersøges, hvor stor en del af de i NOSP-forsøget anvendte LIBRIS-programmer, der kan anvendes. De allerede registrerede titler i NOSP kan antagelig indgå. Efter aktionsplanen skal periodica indlægges i en base på RECAU, og programudviklingen kan da foregå med deltagelse af Statsbibliotekets programmør. En fortsættelse af NOSP-arbejdet vil naturligvis få positiv indflydelse på denne delmængde.